

warowy »Almirante Alexandri-
no« z Lloyd Brazylijskiego
załadowano 7400 worków ka-
wy; ładunek przeznaczony jest
do portów północno-smerykań-
skich; wysyłka pochodzi z fir-
my Leon Israel do Paraná i
z firmy Feliciano Guimarães
i Ska.

JEDEN SIĘ UTOPIŁ A DRU- GIEGO ARESZTOWANO.

— W Antoninie, Inacio Pinto,
lat 20, kąpiąc się w morzu
utonął.

— W miejscowości Monjo-
linho w municypjum Imituva
policja aresztowała niejakiego
José Queiroz Quadros'a, który
zbiegł z więzienia w Ponta
Grossa.

EKSPORT PARAŃSKICH BANANÓW.

W ciągu roku 1933 Parana
wywoziła za granicę 99.596
skrzyń bananów, a mianowicie
do Montevideo 49.851 skrzyń
do Buenos Aires 45.815, do
Rosario 3.930.

Z portu Paranaguá wywie-
ziono 69.663, a z Antoniny
29.935 skrzyń bananów.

KURTYTYBA

ODCZYT.

Związek Pracy Obywatelskiej
Kobiet komunikuje, że dnia 29
b. m. (w poniedziałek) o godzi-
nie 8 ej wieczorem odbędzie się
w Czytelnicy Związku Polskiego
(ul. Carlos de Carvalho) odczyt
p. Dr. Wołowskiej Władysławy,
na temat »Jak powstają choroby«.

Odczyt ten zapoczątkowuje
cykl odczytów, dla jaknajszers-
szego grona niewiast polskich, by
przez zapoznanie się z podsta-
wami zasadami higieny dać im
możność zapobiegnięcia choro-
bom.

Odczyty te winny zaintereso-
wać specjalnie matki rodzin któ-
rym na sercu leży zdrowie włas-
nych dzieci. — Każda więc matka,
która chce zdrowo wychować
swe dziateki przyjdzie na odczyt
p. dr. Wołowskiej. Terminy i te-
maty następnych odczytów zo-
staną podane do wiadomości w
odpowiednim czasie.

WYPADKI NA ULICY.

— Na ulicy Monsenhor Cel-
so zderżyło się prywatne auto
z Araucaria nr. 34, z tramwa-
jem nr. 107.

— Delegat policji z Campo
Largo aresztował koniokrada
niejakiego Henryka Araujo,
który skradł konia p. Domín-
gos Cavalli.

— Markowanie wozów w Ku-
rytybie rozpocznie się z dniem
1-go lutego.

— U zbiegu ulic 24 de Maio
i Dr. Pedrosa prywatne auto
nr. 1130, prowadzone przez szo-
fera Nadir Aires zderżyło się
w pełnym biegu z autem nr.
1082, prowadzonym przez p. Ma-
rio Batista de Barros.

Rio Grande do Sul

POŻARY

Z Porto Alegre donoszą, że
wskutek długotrwałej suszy
wzniesione pożary zniszczyły
duże połacie lasu jak naprzy-
kład w miejscowościach S. The-
cia, w municypjum Venancio
Aires, w Alfredo Chaves, Bento
Gonçalves i w okolicach Uru-
guayense; pożary należyciej po-
wstawały z isker lokomotywy
kolei żelaznych.

NIEDORECZONE LISTY

Jedno z pism porto aleggren-
skich podaje, że corocznie oko-
ło 5 tysięcy telegramów i 50
tysięcy listów, z braku adre-
su zalega na pocztę w Porto
Alegre.

Nie zapomnij przybyć na Wal-
ne Zebranie ZWIĄZKU POL-
SKIEGO w dniu 28-go stycznia
1934 roku.

Szczegóły wielkiego pożaru w Herwalu

O jedenastej godzinie z wie-
czora, dnia 13° b. m. miasteczko
nasze zostało nawiedzone kłę-
ską pożaru, którego ofiarą pa-
dli, niesięty, i ogólnie znani nasi
rodacy, państwo Białynia Kow-
scy i pani Jadwiga Paiva.

Z niewiadomego doład powodu,
w chwili gdy właściciel ho-
teli »Francis« znajdował się na
przedstawieniu w kinematografie,
a żona jego już w łóżku, wy-
buchł pożar na poddaszu wyżej
wspomnianego hotelu i ogarnął
w jednej chwili cały dom. Ponie-
waż wobec upalnego lata materjał
był wyschnięty na pieprz, a
wiatr dał w kierunku sąsiednich
domów, rozszalały żywioł prze-
niósł się w jednej chwili na obok
stojący »Hotel Central«.

Mimo zmobilizowania całej pra-
wie ludności i oddziału miejsc-
owej milicji stanowej, nie się nie
dało zrobić wobec braku jakich-
kolwiek najprymitywniejszych
choćby narzędzi ratowniczych i
braku odpowiednich zarządzeń
ze strony miejscowego komen-
danta milicji, który zresztą pra-
wie stracił głowę ze względu na
to, że sam wszystko w pożarze
hotelu »Francis« stracił do tego
stopnia, że nazajutrz nie miał
nawet w co się przebrać wraz
z żoną i dzieckiem.

Plomienie przenosiły się już
na domy należące do hotelu »Cru-
zeiro« pani Jadwigi Paiva, więc
wyniesiono stamtąd wszystko, co
się wynieść dało, ale mnóstwo
przedmiotów przy tem, szczegó-
lniej naczynie porcelanowe i pora-
mano, dużo potem nie odnale-
ziono, a obrzydliwa kuchnia że-
lazna wartości przeszło trzech
kontów, której się wynieść w
ogólnym rozgardzaju nie dało,
uległa kompletnemu zniszczeniu
od ognia.

Wiatr tymczasem zwiększył
się i niósł płonące żagwie na
dom, w którym od dwunastu lat
mieścił się sklep państwa Biały-
nia Kowerskich. Czasu starczy-
łoby aż nadto na uratowanie
wszystkich towarów i ruchomo-
ści, ale tu zaszedł wypadek bar-
dzo smutny, bo gdy żywołwi sa-
siedzi i przyjaciele p. p. Kow-
erskich wynosili z największą ofi-
arnością nagromadzone w sklepie
i w składach towary włąb pod-
wórza i składali je zdala od sza-
lejącego ognia, przeróżne ciemne
indywidua zwabione blaskiem
pożaru, wylamały w kilku miej-
scach parkany i korzystając z
osłony ciemnej nocy rozkradły
w najbezzwzględniejszy sposób
złone na kupę worki, naczynie,
obuwie, materiały loklowe, jed-
nym słowem wszystko, co się
tylko chwycić dało. Jako przy-

kład dość przytoczyć, że skra-
dziono 7 worków białego cukru,
3 worki ryżu, 3 worki maki, 2
fiżonu, 1 mandiołki, że wymienię
tylko najcenniejsze towary, więc
dopiero mówię o przedmiotach
lekkich, które się w kieszeniach
ukryć dały. W ten sposób moż-
na śmiało powiedzieć, że więcej
niż połowa uratowanych towa-
rów i ruchomości została rozkra-
dziona lub zniszczona zupełnie,
tembardziej, że gdy nazajutrz o
świecie zaczął padać deszcz, trze-
ba było na gwałt zwalone na
kupę przedmioty znieść pod dach,
przy czem się znówu mnóstwo
połudku i polamało.

Pożar był tak gwałtowny i sil-
ny, że po półtorej godzinie pozos-
tały z pięciu domów i kilku skła-
dzików jedynie popioły, bo na-
wet słupy wykopane w ziemię do
cna się wypaliły i ani jedna de-
ska nie ocalała. Do trzeciego
dnia tliły się jeszcze zgłiszczona.

W ten sposób kilka rodzin zo-
stało bez dachu nad głową i po-
nosiło olbrzymie straty. Ubezpie-
czenie od ognia posiadał jedynie
właściciel hotelu w którym ogień
wybuchł; straty pozostałych wła-
ścicieli są zupełnie, a największe
właśnie naszych rodaków.

Trzeba przyznać że ludność
tutejsza bez różnicy narodowości
odniosła się do pogorzelałów z
największym współczuciem i ro-
bić co może by ich ratować w
smutnym położeniu, w jakim się
znaleźli. Szczególniej rodacy na-
si, którzy najwięcej w pożarze
stracili, doznali od wszystkich do-
wodów wielkiej przychylności.
Z inicjatywy p. Stanisława Ra-
domańskiego, krawca tu osiadłe-
go, zarządzono listę składek na
pogorzelałów, na którą wszyscy
z chęcią się podpisują, ale że
miasteczko nasze jest małe i lu-
dność przeważnie uboga, więc
pomoc ta wielką być nie może.
W każdym razie serca i ochoty
nie brak.

Nieszczęście p. p. Kowerskich
i pani Paiva jest też wielką stra-
tą dla Polaków brazylijskich wo-
góle, gdyż jak ogólnie wiadomo,
domy te bywały często przytuł-
kiem dla wielu rodaków i bar-
dzo wielu z nich przy pomocy
dzisiejszych pogorzelałów stanęło
na nogi, bo przed nikim tam drzwi
nie zamykano i każdemu dopo-
módz się starano.

Mam więc nadzieję, że gdy
obecnie te osoby zostały dotknię-
te tak wielkimi nieszczęściami,
rodacy ze swej strony o nich nie
zapomną i postarają się dopo-
módz im wedle możności.

Herwal, 22 stycznia 1934 r.

Franciszek Pięciorek.

ZYCZENIA Z POLSKI

(Dokończenie ze strony pierwszej)

Światowy kryzys gospodarczy
utrudnia także naszą współpracę
na tem polu z Polonią Zagra-
niczną. Dążeniem Polski jest
nawiązanie z Wami stosunków
gospodarczych możliwie ściślejszych,
by Polacy rozslani po całym świe-
cie łączyli nas z dalekimi kra-
jami, by ułatwiali z temi kraja-
mi wymianę gospodarczą.

Wspomnieli, jak na te krótkie
lata, rozwój portu w Gdyni i wy-
brzeża polskiego, świadczą, jak
wielką potrzebą naszego życia
było otwarcie dróg na szeroki
świat, to też dostęp do morza
i własny port jest największą
radością każdego Polaka.

Polska w walce z kryzysem
nie idzie po linii zamykania się
w skupie swego własnego gos-
podarstwa narodowego i zrywa
dla węzłów współpracy gos-
podarczej z zagranicą. Polska prze-
cinnie, dąży do organizacji tej
współpracy, widząc w niej jeden
z czynników, umożliwiających la-

godzenie ciężkich następstw prze-
żywanego w całym świecie prze-
silenia, dlatego tembardziej, mi-
mo trudności, współpraca gos-
podarcza Polonii Zagranicą z Pol-
ską winna być, o ile możności —
realizowana. Perspektywy jej są
bardzo doniosłe.

Jako Prezes Rady Organiza-
cyjnej Polaków z Zagranicy dą-
żę i dążyć do tego, by poznać
na należycie życie Polonii Zagra-
nicą i, by w ten sposób zacieśnił
nasze węzły współpracy. W ciągu
roku ubiegłego odwiedziłem naj-
pierw tak świetnie zorganizowa-
ną i świadomą swych zadań lud-
ność polską w sąsiedniej Czecho-
słowacji, następnie odbyłem da-
leką podróż do Ameryki Południo-
wej i odwiedziłem tam w głębi
kraju rozslane osiedla polskie w
Brazylji, Argentynie i Urugwaju.
Z prawdziwym wzruszeniem po-
dziwiałem dokonywany przez
Polaków wysiłek pracy i miałem
możność odczuć i zrozumieć gło-

boko zakorzenioną polskość i
miłość Ojczyzny u famlejszej emi-
gracji. Z zadowoleniem stwierdzi-
łem także, że Polacy potrafilii,
zachowując polskość, wzbudzić
w sobie należyte poczucie obo-
wiązku i przywiązania wobec
narodów, u których wśród pięk-
nej egzotycznej przyrody, osią-
gnęli warunki pracy i rozwoju.

Moje podróże utwierdziły mnie
tylko w przekonaniu o wielkiej
sile i znaczeniu Polonii Zagra-
nicznej i o konieczności rozwi-
nięcia i zacieśnienia łączących
ją węzłów organizacyjnych. Pod-
łym względem osiągnięliśmy też
już znaczne postępy, które poz-
walają przystąpić do realizowa-
nia ostatecznych trwałych form
organizacyjnych Polonii Zagra-
nicznej w postaci zwarłego zwi-
ązku.

W dzisiejszym dniu Nowego
Roku się Wam gorące życzenie,
w szczególności, abyśmy w roku,
który dziś witamy, zrealizowali
to wielkie organizacyjne zadanie
i w ten sposób postawili funda-
ment rozkwitu polskiego ducha
i twórczości.

Dziś, kiedy, zgodnie z trady-
cyjnym noworocznym zwyczajem,
składałem na Zamku hołd Ma-
jestałowi Rzeczypospolitej w o-
sobie Pana Prezydenta, czuję,
iż myśl i serca wszystkich Pola-
ków, rozslanych na obu półku-
lach, łączą się z mną w staro-
polskim gorącym życzeniu Oj-
czyźnie, Dosiego Roku.

Santa Catharina

DEPUTOWANI S. CATHA-
RINY.

Ze Stanu S. Catharina zo-
stałi wybrani i otrzymali dy-
plomy deputowanych pp. Ne-
reu Ramos, Borges do Amaral,
Aarão Ramos i Adolfo Konder.

ZMARŁA, POKASANA PRZEZ WŚCIEKŁEGO PSA

W miejscowości Bateias de
Baixo, w Nowy Rok na podwó-
rze gospodarskie kolonistów
Rzeszutków wdarił się duży pies,
który rzucił się na zwierzęta
domowe, dusząc i rozszarpując
świnie, kury i inny drób. Na
pomoc zwierzętom pobięła gos-
podyni p. Anna Rzeszutko usi-
lując odstraszyć psa. W pewnej
chwili schyliła się, by chwycić
kij, którymby mogła napędzić
intruza; właśnie te chwile wy-
korzystał złośliwy pies i rzucił
się na pochyloną kobietę, za-
dając jej zębami rany na twa-
rzy. Sposzterżono się, że pies
jest zarażony wścieklizną; na-
tychmiast przewieziono chorą
autem do Kurytyby do szpitala.
Tu dano jej zastrzyki przeciw
ukąszeniom wściekliczny. Zabie-
gi lekarskie nie odniosły sku-
tku, ponieważ ukąszenie dosię-
gło oka; delikatne nerwy oczne
pomimo zastrzyków nie zdoła-
ły się oprzeć. Chora w stra-
snych boleściach zmarła w no-
cy z 23-go na 24-go b. m. za-
patrzona Ostatniemi Sw. Sakra-
mentami, udzielonemi przez ks.
proboszcza Kulę Pogrzeb jej
odbył się w Kuryty, bie. Zmarła
urodziła się w Polsce na Pomo-
rzu, liczyła lat 58; wychowała
10-ro dzieci.

UPAMIĘTAŁ SIĘ W NIE- SZCZĘŚCIE

W Rio Vermelho niejak p. O. ma-
jąc nie za głosem obowiązku
Karnawał. — Kanapki.

Wielki Bal Kostjumowy Związku Amatorów Sceny

Dnia 3 lutego w sobotę w przepięknie udekorowanej sali Związku
Polskiego, odbędzie się Bal Maskowy Z. A. S. który, jak nas zapewnia-
tażna będzie jeden z najpiękniejszych zabaw w tym karnawale. Przygrywają do
ozono nagrody za najoryginalniejsze Jar-bandów kurytybskich. Wyzna-
humoral Confetti Białyni! Serpentyny! Kostjumi (męskie i damskie) mo-
śmiesi! — wesole!

Pozątek Balu o godz. 9-jej wieczorem. Strój obowiązuje karnawa-
lowy bal wieczorowy. Welfsja na Bal kostjumowy Zes'a ściśle za o-
godz. 2-4 popoł.

Oczłonkowie Zes'a i ich najbliższa rodzina — welfsje za okazaniem
pokwitowania składki za miesiąc styczni.

i uczciwości, lecz rozkaprysz-
nych zmysłów i pustoty, posta-
nowił opuścić swą prawowitą
małżonkę, aby następnie przy-
brać sobie przygodną towarzy-
szkę beztragicznego życia.

Ponadto p. O. miał zwyczaj,
zwłaszcza gdy znajdował się w
stanie podchmielonym, wyrzą-
dzać psikusy bliźnim, co wła-
śnie miało miejsce kilka dni te-
mu, w której to przygodzie o-
fiarą miał być mały chłopak.

Uzbrojony w żelazny haczyk
chłopak, broniąc się, uderzył na-
pastnika w kolano, raniąc go
boleśnie. Rana okazała się nie-
bezpieczną. Odesłano p. O. do
Hanny do lekarza, który znów
odesłał chorego do szpitala do
Rio Negro.

Niema jednak złego co by nie
miało coś dobrego. I w naszym
wypadku, nieszczęście i cierpie-
nie przywróciło rozsądek p. O.,
powrócił on bowiem do swej
prawowitej małżonki i przeprosi-
ł ją za swe wybryki.

Ostatnie wiadomości

— Z Rio donoszą, że na Uni-
wersytecie Kalifornijskim od-
kryto nowe promienie, które
posiadają większą siłę przenika-
nia niż promienie X i radjo-
we. Zdaniem uczonych odkry-
te promienie będą mieć ogromne
zastosowanie przy leczeniu
raka, oraz w przemyśle.

— Rząd Stanów Zjednoczo-
nych Ameryki Północnej prze-
znaczył sumę 33 milionów dol-
arów na budowę 120 okrętów
wojennych.

— W Meksyku wykryto spi-
sek przeciw obecnemu prezy-
denta.

— Pod Inowrocławiem spał
samolot myśliwy 4 pułku lotni-
czego; lotnik kap. Łukasiewicz
zmarł wskutek otrzymanych
ran.

— W czasie świąt miasto
Lwów zalane zostało masą fal-
szywych pieniędzy, w moneta-
ch 5 i 10 zł.

— Na pograniczu Peru i Bo-
liwja 5000 Indian zbuntowa-
nych napadło na garnizon w
Guapui i zajęło koszary. Walka
między wojskiem a Indianami
była ogromnie krwawa i straty
po obu stronach znaczne.

S. P.

JÓZEF GROMOWSKI,
zopotrzony Sw. Sakramentami,
przeżywszy 73 lat, zmarł dnia 23
grudnia ub.r. w miejscowości Alfredo
Chaves.

Zmarły był rodem z Łęga na Pomo-
rzu. W Brazylji przyżył przeszło
40 lat w Rio dos Santos, w muni-
cypjum Alfredo Chaves. Był znanym
rodakiem, dobrym Polakiem i gorli-
wym czytelnikiem »Ludu«.
Niech spoczywa w Panu!

U W A G A!

ZWIĄZEK POLSKI W KU-
RYTYBIE zaprasza wszystkich
członków na Roczne Walce Ze-
branie mające się odbyć w dniu
28/I-34 o godz. 2-jej po poł-
dniu — w gmachu własnym.
Za Zarząd.

Mieczysław Florecki Sekretarz.

Casa Jaraguá

artykuły spożywcze na
Karnawał. — Kanapki.

Baczność Rodacy!

Dnia 27-go b. m. Tow. im. Ign. Paderewskiego przy ulicy 5 de Maio róg Alfereš Poli, zawiadamiam, że na liźne żądania publiczności, po raz wtóry odegrana zostanie orzeź — Zespół Amatorów — sztuka dramatyczna ludowa W. Gutowskiego

SURDUT I SIERNIEGA

Początek o godzinie 8.30. — Po przedstawieniu **BAL**.
Uwaga: Dramat ten zalecamy w szczególności naszym rodzinom i młodzieży która bardzo często wyszła z swego pochodzenia. Prosimy o liźne przybycie wszystkich Rodaków.
Zarząd.

Zabawa Taneczna

Zarząd Junaka i zaprasza wszystkich członków i sympatyków na **ZABAWĘ TANECZNĄ** która odbędzie się dnia 4-go lutego (w niedzielę) o godzinie 3-iej po południu w Szkole Ludowej. — Zaproszeń specjalnych Zarząd nie wysyła.

Korzyści z oficjalnego akamickiego kursu handlowego

Kurs gimnazjalny handlowy w 3 lata
Kurs buchalteryjny — dwa lata więcej
Kurs na fachowców rachunkowości — jeden rok więcej.
Kurs na prawnika lub doktora w zakresie handlowym — trzy lata więcej.
Przyjmuje się zapisy do egzaminów wstępnych na 1-szy rok Kursu Oficjalnego Handlowego (wiek najmniej 12 lat) oraz Kursu Buchalteryjnego tych uczniów, którzy już ukończyli 5-tą serję kursu gimnazjalnego. Synowie pracowni i szanownej Kolonii Polskiej korzystają będą ze znacznej ulgi, zapisując się do
ACADEMIA SUPERIOR DE COMERCIO DO PARANÁ
(Najwyższej Akademii Handlowej Parańskiej)
Rua Commendador Araujo, 276 — CURIITYBA.
INTERNAT I EXTERNAT
Początek lekcji dnia 7-go styczni. — Mówi się i po polsku.

Ogłoszenie

Towarzystwo Rolniczo-Oświatowe w Affonso Penna, muniy-pjum São José dos Pinhaes ogłasza, iż zostały wylosowane wszystkie akcje.
Posiadacze akcji będą łaskawi zwrócić się po odbiór pieniędzy do skarbnika Towarzystwa p. A. Skalkoja (w miejscu).
Przypomina się, że w razie, gdyby posiadacz akcji wylosowanej nie zgłosił się po odbiór pieniędzy — akcja nie traci swej wartości, lecz tylko prawo do procentu. Dopiero po 6 miesiącach od daty dzisiejszej losowania wszystkich akcji traci wartość.
Prezes: **Ignacy Marecki**
Sekretarz: **Józef Doliwa**

AFFONSO P. ETZEL
Chirurg - Dentysta
Wykonanie sumienne, szybkie i gwarantowane. Gwarantuję wyjmowanie zębów bez bólu.
Kons. i Rez. **Rua Fl. Peixoto 685**
Przyjmuje od 9 do 11 i od 2 do 6-iej.

Klinika Dentystyczna

JAN SKALSKI
Chirurg - Dentysta
Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres dentystyczny szybko, starannie i tanio. Przyjmuje w każdej chwili.
Rua Brigadeiro Franco N. 1985
róg Aquidabam — CURIITYBA

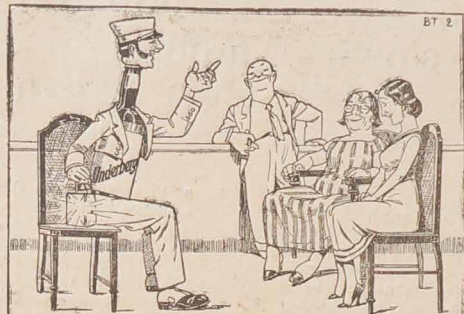
Wszystkie cementy, cegły, piasek, dachówki, drzewo do budowy farby i t. p.

MACEDO & Cia.

Posiadają największy skład wszelkiego **MATERJALU DO BUDOWLI** którego dostarczają w małej i wielkiej ilości. — Wykonują plany i kosztorysy.
Udzielają wszelkich informacji.
Rua João Negrão N. 621 — CURIITYBA
Telefon 896 — Caixa postal 387

Dr. Carlos Moreira

Profesor fakultetu medycznego
Specjalista chorób oczu, uszu, nosa, gardła. — Konsultorium: Avenida João Pessoa 68, nad apteką Avenida od 10-11 i od 3-5 po południu.
Rezydencja: Viscondé de Nacar, 860, Telefon 8-8-8.

Assim fallou 'seu' Tónico Underberg:

Saudemos, o mulher! Se elle procura Repelir do seu rosto o formosura, Repelle sempre as fealdades; Toma sempre Underberg e não se illude. Pois sabe que Underberg dá saúde; Santo remedio contra indigestões!

Um calice por dia — dá saúde e alegria

APTEKA „TIRADENTES“

Aptekarz: **KUNO KLEEMANN**

Kurytyba — Praça Tiradentes 398 — Telefon 1084

Bogaty skład nowo sprowadzonych artykułów drogeryjnych i aptekarskich, krajowych i zagranicznych, perfumarii, mydełek, artykułów gumowych, aulinii i t. d. — Recepty lekarskie wykonuje się sumiennie i po cenach umiarkowanych.

W aptece tej udziela kilku lekarzy porady lekarskiej.
MÓWI SIĘ I PO POLSKU.

Własna oficyna

DLA ZŁOCENIA, POSREBRZANIA RZECZY, A SPECJALNIE PRZEDMIOTÓW dla kościołów
JAK KIELICHÓW, PATEN i t. p.

ARAUCARIA

Dr. Milton Lopes
W tych dniach utworzył **Klinikę** w Araucarii dla dorosłych i dla dzieci.
LECZY CHOROBY KOBIECIE.
AKUSZER. Przyjmuje w Rezydencji p. Jana Cichonia od 9-11 i od 3-5.

ją wprawiali. A książkę z utęsknieniem czeka na nią w willi. Ach, gdyby wiedział co jej grozi, gdyby przyszedł! Hrabia siedział z zegarkiem w ręce, sekunda za sekundą upływały z nieopisaną szybkością.
Miała umrzeć! Zimny dreszcz nią wstrząsnął.
Nie, nie da się zamordować bez oporu, jak fagnię ofiarne. Jednym skokiem znalazła się przy mężu i rękę po rewolwer wyciągnęła.
Lecz hrabia ją uprzędził. Brutalnie rzucił ją na krzesło i rzekł niedbale: — Jeszcze trzy minuty! Módl się!...
Wtedy upadła na kolana i wybuchnęła konwulsyjnym łkaniem. Błagalnie ręce do niego wyciągnęła.
— O daj mi żyć! — prosiła. — Daj mi żyć! Chcę pokutować, poprawić się! Tak, pokutę, odprawię, tylko mnie nie zabijaj!
Drgnięcie przebiegło po bladej jego twarzy, lecz wzrok pozostał mroczny i posępny.
— Ty się poprawisz! — odparł z pogardliwym sztychaniem. — To jakby tygrys obiecywał, że nie będzie krwi przagnął.
— O ulituj się! — krzyknęła, ręce łamiąc. — Zostaw mi trochę czasu. Jak prawda, że Bóg na niebie, zacznie nowe, lepsze życie.
— Nie przysięgaj! Błazniesz! — rzekł srogo.
Objęła go za kolana i nie przestała błagać i prosić póki nie powstał i broni do kieszeni nie schował.
— Dobrze. Nie umrzesz z mojej ręki — rzekł głośnie drżącym. — Zrękam się zemsty. Lecz musisz odpokutować. Pozostaniesz w tym pokoju do jutra rana, a wtedy ci zakomunikuję moje postanowienie!
Nie zaszczytowiwszy jej spojrzaniem, wyszedł i drzwi zamknął za sobą.
W salonie spotkał, lokaja, który przybiegł zdyszany, wotując:
— Facha tylko co przyszedł do domu, panie hrabio!
— Gdzie on jest? — spytał hrabia szybko. Tu, w zamku?
— Tak. Powiedziałem mu, że pan hrabia żyje sobie z nim mówić.
— Przyslij mi go tutaj — zdecydował hrabia.
Służący wybiegł, a hrabia powrócił do pokoju Kamilli i otworzył drzwi.

Ku zdziwieniu swemu zastał buwar ciemny i cichy jak grób...
— Kamillo! — zawołał głośno.
Nie było odpowiedzi. Co to miało znaczyć? Czyżby Kamilla w rozpaczy targnęła się na swe życie?
ROZDZIAŁ CXXXIX.
Wolny, a czeł pozbawiony.
W męczącej i bolesnej niepewności schodziły dni więzienia nieszczęśliwemu Müllerowi.
Jedyną i ciągłą troską jego było ukochane dziecko, o swoim zaś losie ledwie pomyślał czasami.
Ile razy dozorca przechodził z posilkami, tyle razy pytał, czy nie ma wiadomości od jego córki, albo o córce, ale nie o to, jak stoja jego sprawy.
Pomimo nawalu pracy, Dorn nie zapomniał o biednym uwiezionym.
Ale jakąż pocieszającą wiadomość mógł mu zanieść o Lizie? Opowiadając Güntherowi najdrobniejsze nawet szczegóły, dotyczyące losu Lizy, polecił mu też odwiedzić Müllera, i powtórzyć wszystko, co słyszał.
Przyznano więźniowi szczególne względy, aby mu oszczędzić długie zaknięcia. Było to głównie zasługą Dorna, który miał nadzieję, że uwolni Müllera po przesłuchaniu Ryżego; nie opuścił jednak ręk, gdy nadzieję jego się nie ziściły.
Biedny więzień wiedział, że Dorn jest jego jedyną podporą, że prosić dla niego teraz tak, jak dawniej to czynił Habicht. Ale co znaczyły sprzyj i niustające działania obu tych dzielnych ludzi, skoro niewinność jego nie była dowiedziona i wciąż jeszcze uchodził za mordercę?
Co to znaczyło, że teraz lepiej się z nim obchodzą? Było mu to obojętne wobec plany o dobrem imieniu, której nikt nie był w mocy zatrwać.
Postarzał się przez ten czas, powiał, twarz mu się pozapadała i nabrała rozpaczyliwego, beznadziejnego wyrazu.
Pod wieczór tego dnia, kiedy Dorn udał się do Paull, inspektor więzienny wszedł do celi Müllera i kazał mu iść za sobą.
Müller myślał, że obchodzi o nowe przesłuchanie, podniósł się więc w milczeniu i poszedł za urzędnikiem.

milla machinalnie, z błędnym uśmiechem. Któż jest ta osoba?
— Jakis Norberg.
— Ach! Norberg? — syknęła w nieopisanym gniewie. Ten galgan!
— Twój pierwszy, prawowity i godny ciebie małżonek — uzapelniał hrabia. Wiedział, że list nie doszedł do rąk moich, gdyby go do mnie wprost adresował, i dlatego przesłał go do adwokata, aby mi doręczył osobiście. Możesz się domyślić, co list zawiera. Zresztą, choć ci go przeczytałem.
— Nie potrzebaj! Niech pan sobie oszczędzi trudu — odmówiła Kamilla sztychaniem. — W rzeczy samej dostatecznie mi wiadomo, co Norberg pisad może. Lecz według prawdopodobieństwa, list nie od niego wcale pochodzi, a sfałszowano go w celu oskarżenia.
— List jest autentyczny! — odparł hrabia spokojnie, wyjmując papier z kieszeni. — Norberg prosił dyrektora więzienia o potwierdzenie, że sam list ten napisał. Jak widzisz, maż twój dorównywa ci w przebiegłości. Słuchaj, co pisze!...
— Nie chcę nie słyszeć — krzyknęła Kamilla, rękami uszy zatykając. — Czy pan nie skończy tej brudnej sceny? Puśćcie mnie! Zgodzę się na wszystko, co zechcecie, ale nie maltretujcie mnie moralnie!
Hrabia nie zwrócił uwagi na ten protest.
Rozłożył ordynarny, żółty arkusz i począł czytać donośnym głosem:
„Więzienie w W... 10 listopada 1895 r.
Szanowny panie hrabio!
„Posiada pan znakomitą małżonkę. Szkoda jednak, że pan tak mało zna jej zalety. Pozwoli mi pan zaradzić tej niewiśdomości. W następujących słowach podzielię się z panem kilkoma godnymi uwagi faktami z pełnego wrażeń życia żony pańskiej.
„Posiadam dowody na to, co mówię, a zresztą potwierdzić słowa moje może komisarz kryminalny Dorn. Przepuszczalnie doda on, jeszcze cośkolwiek od siebie.
„Zaczne od początku.
„Nim pan poznał pannę Kamillę Wilnow, właścicielkę Hermine Jäger, numer więzienny 72 — i przyjął do domu jako towarzyszkę swej nieboszki żony, była ona moją żoną! Według pra-

wa, jest nią do dziś dnia, gdyż nie otrzymaliśmy rozwodu.
„Jednakże nie mam zamiaru powoływać się na dawne prawa i żyć z żoną nie szczęścia w noszeniu dumnego tytułu hrabiny Reichenbach, zamiast skromnego nazwiska Norbergów.
„Dalej, dobra Kamilla jest strasznie zazdrośna — ma inne wady, ale ta stanowczo z nich najbrzydsza. W zardrośności swej jest czasem bezwzględna. Stąd pochodzi, że zawadzała jej nawet niewinne dziecko — synek pana hrabiego! Nie powinien pan sądzić, że ona go, jak to mówią, na tamten świat wyprawiła. O nie, na to nie zgodziłoby się jej miłkie, współczujące serce. Poprosiła zabrala dziecko i oddała je na wychowanie dzielnemu, lecz trochę szorstkiemu człowiekowi.
„Człowiek ten jest akrobatą z zawodu.
„Pomimo najlepszych chęci, nie mogę donieść panu, czy synek pański jeszcze się o niego zasądza — przypuszczam jednak, że nie.
„Sądzę, że dosyć tego na dzisiaj. Jesliby pan żądał dalszych wyjaśnień, jestem do usług. Proszę tylko przysłać kogokolwiek do mnie!
„Sługa najniższy
„Hugo Norberg.“
Ironicznie-sztychający ton listu odpowiadał w zupełności charakterowi Norberga. Naturalnie i Kamilla nie wzięła ani na chwilę, że on był tegoż autorem. Zamiast jego późna była, lecz straszliwa. Wreszcie zmożona trwoga przed karą sądową, przed oczyma duszy widząc już furte więzienną otwartą na swe przyjeście, uleciała się, i duma jej cała przyła w jednej chwili.
— Padła na krzesło i rękami pobiła twarz zakryła.
— Broń się teraz! Zapieraj się, podnijcie! — zawołał hrabia. — O Boże, moje dziecko! — łknął, — moja biedne niewinne dziecko musiało paść ofiarą. Wyznań, niegodna! — krzyknął, za ramię ją potwarzając, — coś zrobiła z moim dzieckiem? Oddaj mi je! — krzyknął z rozpaczą.
— To kłamstwo! Kłamstwo! — bezdźwięcznym głosem odparła młoda kobieta. — Nie ja, nie, to Paula i on sam, potwarzos, porwali Erwinak!
— Paula? — wyjąknął hrabia zdumiony i ramię jej puścił. — He!... kła-

